P A G A L B O S O N K O L O G I N I A M S L I G O N I A M S A S O C I A C I J A

Juridinio asmens kodas 302704554, Kalvarijų 300-111, LT-08318, Vilnius
Telefonas +370 630 60636, el. paštas: info@pola.lt

2026 m. lapkričio 3 d.
Vilnius

Siunčiama tik elektroniniu paštu

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
ministerija@sam.lt
Valstybinei ligonių kasai
vlk@vlk.lt

DĖL SLAUGOS IR PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGŲ PRIEINAMUMO

Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija (POLA), atstovaudama onkologinių pacientų ir jų artimųjų interesams, reiškia susirūpinimą dėl nepakankamo ambulatorinės slaugos ir paliatyviosios pagalbos namuose bei stacionarinių slaugos ir paliatyviosios pagalbos paslaugų prieinamumo Lietuvoje ir ryškių teritorinių netolygumų.

Žinoma statistika, kad per metus vien dėl onkologinės ligos miršta 8000 asmenų, kurių didžiajai daliai būtinos slaugos ir paliatyviosios pagalbos paslaugos, profesionali pagalba, leidžianti kiek įmanoma išsaugoti gyvenimo kokybę, sumažinti skausmą bei kitus varginančius simptomus ir užtikrinti orumą. Kartu svarbu suprasti, kad šios pagalbos poreikis gali atsirasti gerokai anksčiau nei paskutinėmis gyvenimo dienomis.

Pastaraisiais metais ambulatorinės slaugos paslaugos namuose sparčiai plėtojamos – didėja jų apimtys ir finansavimas. Tai svarbi ir sveikintina kryptis. Vis dėlto iš pacientų ir jų artimųjų grįžtamojo ryšio matome, kad profesionalios pagalbos vis dar dažnai nepakanka, o didžioji kasdienės slaugos ir priežiūros našta tenka šeimos nariams. Paslaugų plėtros rodikliai neatskleidžia, kiek realaus poreikio lieka nepatenkinta.

Ne mažiau aktualus stacionarinių paslaugų trūkumas. POLA gauna informacijos apie situacijas, kai, stokojant stacionarinės paliatyviosios pagalbos vietų, pacientų, kuriems galimai reikalinga ši pagalba, priežiūra organizuojama ir įforminama kaip palaikomasis gydymas ir slauga. Tai kelia susirūpinimą, nes stacionarinės slaugos apmokėjimas ribojamas iki 120 lovadienių per metus, o paliatyvioji pagalba, esant medicininėms indikacijoms, turi būti teikiama tiek, kiek jos reikia. Be to, tokia praktika gali iškreipti duomenis apie tikrąjį paliatyviosios pagalbos poreikį. Laikomės pozicijos, kad pacientui teikiamos pagalbos pobūdį ir jos įforminimą turi lemti medicininis poreikis, o ne galimybė, trūkstant paliatyviosios pagalbos vietų, šios pagalbos poreikį dokumentuose įforminti kaip slaugos paslaugas. Tačiau šiuo metu pasigendame sisteminių sprendimų, kurie užtikrintų šio principo laikymąsi.

Šias problemas gali dar labiau pagilinti planuojami viršsutartinių paslaugų apmokėjimo pakeitimai, dėl kurių POLA jau kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją ir Valstybinę ligonių kasą 2026 m. spalio 8 d. Siūlomi apribojimai paliestų tiek ambulatorines, tiek stacionarines slaugos ir paliatyviosios pagalbos paslaugas. Manome, kad finansavimo mechanizmas neturi tapti papildoma kliūtimi gauti mediciniškai būtiną pagalbą, ypač kai sutartinės paslaugų apimtys neatitinka faktinio poreikio.

Manome, kad planuojant šios srities paslaugų apimtis būtina vertinti ne tik suteiktų paslaugų skaičių, bet ir jų laukimo trukmę, nepatenkintą poreikį, teritorinius skirtumus, artimiesiems tenkantį priežiūros krūvį bei galimus neatitikimus tarp pacientams reikalingos ir faktiškai suteikiamos pagalbos. Nustačius paslaugų trūkumą, būtina numatyti atitinkamą finansavimą ir didinti prieinamas paslaugų apimtis, taikant skaidrius, pacientų poreikiu ir paslaugų kokybe grindžiamus kriterijus visiems paslaugų teikėjams.

Kartu pasigendame išsamesnės šių problemų analizės ir nuoseklaus pacientų bei jų artimųjų organizacijų įtraukimo tiek priimant artimiausius finansavimo sprendimus, tiek rengiant ilgalaikės priežiūros reformą. Ypač svarbu užtikrinti, kad planuojama sveikatos ir socialinių paslaugų integracija padėtų pacientams

laiku gauti jų būklę atitinkančią pagalbą namuose ar stacionare, o atsakomybė už paslaugų paiešką ir priežiūros tęstinumą nebūtų perkeliama šeimoms.

Atsižvelgdami į tai, prašome dar šių metų lapkričio mėnesį organizuoti bendrą Sveikatos apsaugos ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinės ligonių kasos ir POLA bei POLA vienijamų organizacijų susitikimą, kuriame galėtume aptarti slaugos ir paliatyviosios pagalbos prieinamumo problemas, faktinio poreikio vertinimą, 2027 m. finansavimo sprendimus bei pacientų interesų užtikrinimą rengiant ilgalaikės priežiūros reformą.

Taip pat prašome prieš susitikimą pasidalyti turimais paslaugų poreikio ir prieinamumo vertinimo duomenimis bei aktualiais planuojamais sprendimais, kad diskusija būtų konstruktyvi ir pagrįsta tiek objektyviais duomenimis, tiek pacientų ir jų artimųjų patirtimis.

***

POLA yra skėtinė nevyriausybinė organizacija, šiuo metu **vienijanti 30 onkologinėje srityje veikiančių** nevyriausybinių **organizacijų** ir **turinti 75 000 bendruomenės narių**. POLA yra skaidri ir nepriklausoma, onkologinių pacientų interesus atstovaujanti organizacija, kurios misija – siekti proveržio ir gerinti onkologinių pacientų ir jų artimųjų gyvenimo kokybę vėžio išgyvenamumo, gydymo ir gyvenimo su onkologine liga srityse.

Pagarbiai
Neringa Čiakienė

POLA direktorė _____